

Inventarisatie Natuurwaarden Rijswijk-Zuid

7 september 2010

Colofon

Titel

Inventarisatie natuurwaarden Rijswijk-Zuid

Projectnummer

10123

Opdrachtgever

Oranjewoud
Ruimte & Mobiliteit
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Datum

7 september 2010

Status rapport

eindrapport

Opdrachtnemer

De Groene Ruimte BV
Postbus 400
6700 AK Wageningen
tel. 0317-423969 fax 0317-418758
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor
akkoord directie

Naam : ir. P.A.W.M. Raaijmakers
Handtekening:

Auteursrecht

De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid

Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1. INLEIDING.	3
2. WERKWIJZE.	5
2.1. Procedureel.	5
2.2. Inhoudelijk.	5
2.3. Afbakening.	7
3. RESULTATEN.	9
3.1. Vaatplanten.	9
3.2. Vleermuizen.	10
3.3. Overige zoogdieren.	11
3.4. Jaarrond beschermde nesten.	11
3.5. Amfibieën.	13
3.6. Reptielen.	13
3.7. Vissen.	13
3.8. Overige soorten.	14
4. TOT SLOT.	15
BRONNEN.	17

KAARTEN

- Kaart 1a. Beschermde en Rode-Lijst vaatplanten noordelijk deel.
- Kaart 1b. Beschermde en Rode-Lijst vaatplanten zuidelijk deel.
- Kaart 2a. Waarnemingen vleermuizen noordelijk deel.
- Kaart 2b. Waarnemingen vleermuizen zuidelijk deel.
- Kaart 3a. Functie vleermuizen noordelijk deel.
- Kaart 3b. Functie vleermuizen zuidelijk deel.
- Kaart 4a. Overige beschermde zoogdieren noordelijk deel.
- Kaart 4b. Overige beschermde zoogdieren zuidelijk deel.
- Kaart 5a. Jaarrond beschermde nesten en overige waarnemingen noordelijk deel.
- Kaart 5b. Jaarrond beschermde nesten en overige waarnemingen zuidelijk deel.
- Kaart 6a. (Potentiële) verblijfplaatsen Huismus/Gierzwaluw noordelijk deel.
- Kaart 6b. (Potentiële) verblijfplaatsen Huismus/Gierzwaluw zuidelijk deel.
- Kaart 7a. Beschermde amfibieën noordelijk deel.
- Kaart 7b. Beschermde amfibieën zuidelijk deel.
- Kaart 8a. Beschermde vissen noordelijk deel.
- Kaart 8b. Beschermde vissen zuidelijk deel.
- Kaart 9a. Overige waarnemingen noordelijk deel.
- Kaart 9b. Overige waarnemingen zuidelijk deel.

I. INLEIDING

De gemeente Rijswijk heeft het voornemen om een nieuwe woonwijk en bedrijventerrein te realiseren in Rijswijk-Zuid. Over drie deelgebieden worden 4.250 woningen en 15 hectare bedrijventerrein gerealiseerd. Momenteel zijn in het gebied glastuinbouw, volkstuinten, parken en een bedrijventerrein aanwezig. Het plangebied wordt globaal begrensd door de snelweg A4, de Delftse Vliet, Haantje en Sionsweg.

Oranjewoud stelt voor de ontwikkeling van Rijswijk-Zuid een milieueffectrapportage (MER) op. Een onderdeel van de MER is het inzichtelijk maken van de effecten van de voorgenomen ingrepen op ecologie in en nabij het plangebied.

Oranjewoud heeft aan De Groene Ruimte gevraagd de inventarisatie van natuurwaarden in Rijswijk-Zuid uit te voeren. In deze inventarisatie is de aanwezigheid van streng beschermde soorten middels de Flora- en faunawet (tabel 2 en 3) en Rode-Lijstsoorten inzichtelijk gemaakt. De inventarisatiegegevens dienen als input voor de MER en het bestemmingsplan. Daarnaast bieden de inventarisatiegegevens voldoende basis voor het doorlopen van een ontheffingsprocedure in het kader van de Flora- en faunawet.

Allereerst is de gevolgde werkwijze toegelicht (hoofdstuk 2). De resultaten van de inventarisatie zijn samengevat per soortgroep (hoofdstuk 3) en de exacte locaties van de waarnemingen zijn weergegeven op kaart. Uit de resultaten zijn conclusies en aanbevelingen geformuleerd (hoofdstuk 4).

2. WERKWIJZE

2.1. Procedureel

Het project is van start gegaan met een telefonisch startoverleg. Tijdens het startoverleg is het project procedureel doorgenomen en is de werkwijze toegelicht. Er zijn nadere afspraken gemaakt over de projectplanning, werkwijze etc.

Ter voorbereiding op het veldwerk is een kort bronnenonderzoek uitgevoerd. Vervolgens is het veldwerk uitgevoerd in de maanden april tot en met augustus.

Eind mei is een tussentijdse rapportage geleverd, met de waarnemingen tot op dat moment en een beschrijving van de (verwachte) ecologische hotspots¹⁾.

Na afronding van de veldinventarisaties is eind augustus 2010 de **conceptrapportage** aan de opdrachtgever toegezonden, waarna na akkoord door opdrachtgever de eindrapportage is opgesteld.

2.2. Inhoudelijk

Ter **voorbereiding** op het veldwerk is een kort bronnenonderzoek uitgevoerd. Hiervoor zijn beschikbare gegevens geraadpleegd in onder andere verspreidingsatlassen en op internet (onder andere Natuurloket en RAVON). Door het bronnenonderzoek is een (eerste) beeld verkregen van de te verwachten (bijzondere) soorten.

Het **veldwerk** is uitgevoerd tussen april en september 2010 (zie onder). De gevolgde inventariatiemethoden staan hieronder beschreven:

- **Vaatplanten**
De aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten en Rode-Lijstsoorten is genoteerd. De vindplaats is met behulp van GPS vastgelegd en (een globale schatting van) het aantal exemplaren is genoteerd. Onder wettelijk beschermde soorten worden de soorten bedoeld die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen (tabel 1, 2 en 3). De inventarisatie van de plantensoorten heeft plaatsgevonden in drie veldrondes (in mei en juni), vanwege de grootte van het onderzoeksgebied en de te verwachten aanwezige soorten.
- **Vleermuizen**
Vleermuizen zijn, voor zover mogelijk, geïnventariseerd volgens het “protocol voor vleermuisonderzoek” (Netwerk Groene Bureaus). De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen en de functie van het plangebied voor vleermuizen zijn in vijf veldrondes geïnventariseerd (in voorjaar, zomer en najaar). Tijdens deze veldrondes waren twee personen in het plangebied aanwezig, vanwege de grootte van het onderzoeksgebied, de mogelijkheid tot uitwisseling van informatie en de veiligheid. Met behulp van batdetectoren zijn vaste verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes in beeld gebracht. De waarnemingen van vleer-

¹⁾ Interpretatie van de inventarisatiegegevens valt in principe buiten de opdracht. De eind mei beschikbare gegevens gaven echter een onvolledig beeld geven van de aanwezigheid van beschermde soorten in het gebied. Daarom zijn de voorlopige resultaten toegelicht in een beknopte beschrijving van de (te verwachten) ecologische hotspots.

muizen zijn met GPS vastgelegd en de locaties van vaste verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes zijn genoteerd.

- Overige zoogdieren
Overige zoogdieren zijn gelijktijdig geïnventariseerd met vogels (dagbezoeken). Het plangebied is doorkruist op zoek naar sporen van (streng) beschermde en Rode-Lijstsoorten. De vindplaats is met behulp van GPS vastgelegd en er is genoteerd wat er is gevonden (prent, vraatsporen, haar, uitwerpselen, hol).
- Jaarrond beschermde nesten
De inventarisatie van jaarrond beschermde nesten heeft plaatsgevonden in twee dagbezoeken en één avondbezoek. De nesten zijn geïnventariseerd door zichtwaarnemingen. Tijdens de avondbezoeken zijn door middel van geluidwaarnemingen nestplaatsen opgespoord. De vindplaatsen zijn vastgelegd met GPS. De avondronde is voor de inventarisatie van nachtvogels, zoals uilen. Tijdens de veldbezoeken zijn tevens waarnemingen van broedgevallen en Rode-Lijstsoorten genoteerd en ingemeten met behulp van GPS²⁾.
- Amfibieën
Amfibieën zijn, voor zover mogelijk, geïnventariseerd volgens de “Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland” (RAVON). De inventarisatie heeft plaatsgevonden in vier rondes (april en mei), waarbij drie rondes zijn gecombineerd met de inventarisatie van vissen (dagbezoeken). De amfibieën zijn steekproefsgewijs geïnventariseerd met behulp van een schepnet en met behulp van zicht- en geluidwaarnemingen. De vindplaatsen van de wettelijk beschermde en Rode-Lijstsoorten zijn met behulp van GPS ingemeten en het (geschatte) aantal exemplaren is genoteerd.
- Reptielen
Het is mogelijk dat de Ringslang in het plangebied voorkomt. Deze is geïnventariseerd door tijdens de overige inventarisaties op voor Ringslangen geschikte plaatsen gericht te zoeken naar (sporen van) de Ringslang.
- Vissen
Vissen zijn in drie dagbezoeken (april en mei/juni) steekproefsgewijs geïnventariseerd met behulp van een schepnet³⁾. Daarnaast zijn drie avondbezoeken gebracht, waarbij de soorten door middel van zichtwaarnemingen (schijnen met de zaklamp) zijn geïnventariseerd. De locaties waar beschermde soorten en Rode-Lijstsoorten zijn vastgesteld, zijn met behulp van GPS ingemeten.

De resultaten van de veldrondes zijn **verwerkt**. Per soort of soortengroep is een stippenkaart met aangetroffen soorten gemaakt.

²⁾ Een volledige broedvogelinventarisatie volgens het BroedvogelMonitoringsProject (SOVON) valt buiten de onderzoeksvraag.

³⁾ Uit onderzoek van RAVON blijkt dat in ieder geval voor Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper en Bittervoorn het inventariseren met een schepnet net zo effectief is als met behulp van elektrisch vissen (Methodiek en Richtlijn voor verspreidingsonderzoek naar Bittervoorn, Kleine modderkruiper en Grote modderkruiper - RAVON, november 2008)

In onderstaande tabel zijn per soortgroep de dagen, tijdstippen en weersomstandigheden weergegeven waarop het veldwerk is uitgevoerd.

Dag	Tijdstip	Soortgroep	Weersomstandigheden
06-05-2010	overdag	Vaatplanten	Bewolkt, weinig wind, droog, 12 °C
07-05-2010	overdag	Amfibieën en vissen	Bewolkt, lichte regen, 8 °C
08-05-2010	overdag	Vogels en overige zoogdieren	Bewolkt, geen wind, 10 °C
10-05-2010	overdag	Amfibieën en vissen	Weinig bewolkt, droog, 12 °C
11-05-2010	overdag	Vogels en overige zoogdieren	Zonnige perioden, droog, 11 °C
25-05-2010	avond	Vleermuizen	Bewolkt, minimum 10 °C
26-05-2010	overdag	Amfibieën en vissen	Bewolkt, weinig wind, 15 °C
10-06-2010	overdag	Amfibieën	Bewolkt, af en toe een bui, 24 °C
10-06-2010	avond	Vleermuizen	Droog, geen wind, 15 °C
21-06-2010	overdag	Vaatplanten	Droog, zonnig, 18 °C
22-06-2010	overdag	Vaatplanten	Droog, zonnig, 23 °C
22-06-2010	avond	Vissen	Helder, windstil, 16 °C
01-07-2010	avond	Vissen (en vogels)	Helder, weinig wind, 26 °C
07-07-2010	ochtend	Vleermuizen	Droog, windkracht 3, 13 °C
15-07-2010	avond	Vissen en vogels	Droog, windkracht 4, 20 °C
28-07-2010	avond	Vleermuizen	Droog, bewolkt, 18 °C
19-08-2010	avond	Vleermuizen	Droog, windkracht 2, 15 °C

2.3. Afbakening

Begrenzing plangebied

Het plangebied wordt globaal aan de noordzijde begrensd door de snelweg A4, aan de westzijde voor de Delftse Vliet, aan de zuidzijde door Haantje/Sionsweg en aan de westzijde door de watergang langs de Sionsweg (zie bijgevoegde luchtfotokaart).

Een aantal terreinen in het plangebied waren ten tijde van de veldbezoeken niet toegankelijk en deze zijn daarom niet meegenomen in de inventarisatie van flora en fauna. De ontoegankelijke terreinen ten westen van de Lange Kleiweg staan weergegeven op bijgevoegde kaart. Ten oosten van de Lange Kleiweg waren het TNO-terrein en een bedrijventerrein aan de Lange Kleiweg ontoegankelijk voor het uitvoeren van veldinventarisaties.

Globale begrenzing plangebied

Overzicht toegankelijkheid westelijke deelgebied (roze, felgele en paarse gebieden zijn NIET geïnventariseerd)

3. RESULTATEN

Per soortgroep zijn de waargenomen soorten weergegeven, inclusief een indicatie van de aantallen en de spreiding over het plangebied. Daarnaast is aangegeven welke soorten wel werden verwacht, maar niet zijn waargenomen. Per soortgroep zijn de vindplaatsen op kaart weergegeven (kaart 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9). Daarnaast zijn de functie van het plangebied voor vleermuizen (kaart 3) en de (potentiële) verblijfplaatsen van Huismus en Gierzwaluw (kaart 6) globaal op kaart aangegeven.

3.1. Vaatplanten

Er zijn in totaal acht beschermde plantensoorten aangetroffen; zes soorten tabel 1 en twee soorten van tabel 2 van de Flora- en faunawet. Er zijn twee plantensoorten aangetroffen die vermeld staan op de Rode-Lijst. De aangetroffen beschermde soorten zijn met name aanwezig in het Wilhelminapark en het Elsenburgerbos. De Rode-Lijst soorten zijn aangetroffen in de bermen langs de Prinses Beatrixlaan. Deze bermen zijn zeer waarschijnlijk ingezaaid.

Soort	Beschermingsstatus (Ff-wet)	Rode-Lijst	Locaties (#)
Brede wespenorchis	tabel 1	-	4
Gewone dotterbloem	tabel 1	-	1
Grote kaardebol	tabel 1	-	9
Gewone vogelmelk	tabel 1	-	4
Kleine maagdenpalm	tabel 1	-	2
Zwanenbloem	tabel 1	-	5
Daslook	tabel 2	-	13
Rietorchis	tabel 2	-	8
Kleine pimpernel	-	kwetsbaar	1
Veldsalie	-	kwetsbaar	1

In het verleden zijn naast de genoemde soorten ook Absintalsem, Blauwe knoop, Gevlekte orchis, Krabbescheer, Rapunzelklokje, Slanke sleutelbloem en Waterdrieblad vastgesteld in het plangebied. Ondanks intensief onderzoek zijn de soorten niet waargenomen in het plangebied.

Absintalsem en Rapunzelklokje zijn soorten die op overhoekjes, verstoorde bodem en braakliggend terrein voorkomen. De soorten worden met name verwacht op de ontoegankelijke terreinen (onder andere de spoorzone).

Blauwe knoop, Gevlekte orchis, Krabbescheer en Waterdrieblad zijn soorten die gebonden zijn aan vegetatietypen als blauwgrasland, dotterbloemgrasland en de klasse der kleine zeggen. In het plangebied is alleen een marginale vorm van dotterbloemgrasland aanwezig, welke door het gevoerde beheer niet volledig tot ontwikkeling kan komen. Ook het intensieve beheer van de watergangen maakt dat de permanente vestiging van Krabbescheer onwaarschijnlijk is.

Rietorchis

Er kan overigens worden opgemerkt dat er een kans bestaat op een onterechte determinatie van Gevlekte orchis in het verleden. Van de Rietorchis komt zowel de gevlekte als de ongeflekte vorm voor in het plangebied.

Slanke sleutelbloem werd met name verwacht in het Wilhelminapark en het Elsenburgerbos. Beide parken zijn tijdens de bloeitijd van de soort intensief onderzocht op de aanwezigheid van Slanke sleutelbloem, maar deze is niet vastgesteld. Hierbij kan worden opgemerkt dat recent veel bosplantsoen met onderbegroeiing is verwijderd uit het Wilhelminapark.

3.2. Vleermuizen

Er zijn vijf soorten vleermuizen waargenomen in het plangebied. Er zijn vier zomerverblijfplaatsen/kolonieplaatsen en twee paarplaatsen van Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Daarnaast zijn twee zomerverblijfplaatsen van Ruige dwergvleermuis vastgesteld. Er wordt een verblijfplaats van Watervleermuis verwacht op het TNO-terrein. Mogelijk zijn ook op andere locaties vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Er zijn vliegroutes van Gewone dwergvleermuis aanwezig langs de Vliet en de randen van Sion. De watervleermuis heeft ook een vliegroute langs de westelijke rand van Sion. In de ochtend vliegen Watervleermuizen het gebied uit en in de avond komen ze terug. Het Wilhelminapark en Elzenburgerbos wordt gebruikt als jachtgebied door Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis en (incidenteel) Laatvlieger. Daarnaast wordt de agrarische driehoek, het agrarisch gebied in 't Haantje, de Vliet, Sion noord en de bebouwing langs de zuidrand van het plangebied als foerageergebied gebruikt door vleermuizen.

Soort	Vaste verblijfplaats
Gewone dwergvleermuis	6
Ruige dwergvleermuis	2
Laatvlieger	0
Watervleermuis	1 (pot.)
Rosse vleermuis	0

3.3. Overige zoogdieren

Er zijn negen beschermde overige zoogdiersoorten waargenomen in het plangebied. Deze soorten zijn met name waargenomen in het Wilhelminapark en het Elzenburgerbos.

Soort	Beschermingsstatus (Ff-wet)	Locaties (#)
Bosmuis	tabel I	1
Egel	tabel I	2
Haas	tabel I	7
Konijn	tabel I	6
Mol	tabel I	3
Rosse woelmuis	tabel I	4
Veldmuis	tabel I	1
Vos	tabel I	2
Woelrat	tabel I	1

De vastgestelde licht beschermde soorten zullen op meerdere locaties in het plangebied aanwezig zijn.

Daarnaast zijn sporen van Veldmuis waargenomen en worden Gewone bosspitsmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Huismuis, Huisspitsmuis, Hermelijn, Wezel en mogelijk Bunzing verwacht in het plangebied.

Er zijn geen waarnemingen van Waterspitsmuis in (de directe omgeving van) het plangebied bekend, hoewel er in principe geschikt biotoop aanwezig is voor de soort, met name in de agrarische driehoek ten zuiden van het Elzenburgerbos.

Uit bronnen is een waarneming bekend van de Veldspitsmuis. Op basis van de huidige verspreidingsgegevens is het zeer onwaarschijnlijk dat de soort een leefgebied heeft in het plangebied.

3.4. Jaarrond beschermde nesten

Er zijn jaarrond beschermde nesten aanwezig van zes vogelsoorten; twee vogelsoorten vallen in categorie 1 t/m 4 en vier vogelsoorten vallen in categorie 5 van de Flora- en faunawet. Daarnaast zijn broedgevallen vastgesteld van vier overige vogelsoorten. De jaarrond beschermde nesten van Huismus en Gierzwaluw zijn waargenomen aan bebouwing in Sion en 't Haantje.

Soort	Categorie (Ff-wet)	Locaties (#)
Gierzwaluw	2	1
Huismus	2	2
Oud sperwerhorst	onbekend	1
Blauwe reiger	5	1
specht	5	2
Huiszwaluw	5	2
Zwarte kraai	5	3
Fuut	-	3
Krakeend	-	2
Kuifeend	-	1
Meerkoet	-	18

Er zijn geen grote kolonies van Huismus en Gierzwaluw vastgesteld in het plangebied. Er worden echter naast de vastgestelde broedlocaties ook aan andere bebouwing in het plangebied nesten verwacht van Huismus en Gierzwaluw (zie kaart 6).

Daarnaast wordt een broedgeval van Buizerd verwacht op het TNO-terrein. Broedgevallen van Kerkuil en Ransuil worden mogelijk geacht met name op de ontoegankelijke terreinen (TNO-terrein en privé-tuin aan de Prinses Beatrixlaan). In het verleden zijn waarnemingen gedaan van Boomvalk, Havik, Ooievaar, Roek, Slechtvalk en Sperwer (ook broedgeval), maar van deze soorten worden geen in gebruik zijnde nestplaatsen verwacht op de onderzochte terreinen in het plangebied. In de noord-oostelijke hoek van Sion is een oud roofvogelhorst aangetroffen die in het verleden in gebruik is geweest door Sperwer, maar er zijn geen aanwijzingen gevonden voor een recent broedgeval.

De overige waargenomen broedgevallen zijn slechts een klein gedeelte van de broedgevallen die verwacht worden in het plangebied. In de coniferenhaag langs de Prinses Beatrixlaan zijn broedgevallen van Merel en Zanglijster bijvoorbeeld zeer waarschijnlijk. Verder zullen broedgevallen van rietbroeders aanwezig zijn in de rietvegetaties in de parken. Broedgevallen van weidevogels worden zeer waarschijnlijk geacht in het agrarisch gebied in 't Haantje.

3.5. Amfibieën

Er zijn vijf beschermde amfibiesoorten waargenomen in het plangebied. De waarnemingen zijn met name gedaan in Sion, het Wilhelminapark, de agrarische driehoek en het agrarisch gebied in 't Haantje.

Soort	Beschermingsstatus (Ff-wet)	Locaties (#)
Bruine kikker	tabel 1	4
Gewone pad	tabel 1	15
groene kikker complex (incl. Middelste groene kikker)	tabel 1	24
Kleine watersalamander	tabel 1	3
Meerkikker	tabel 1	9

De vastgestelde licht beschermde soorten zullen naar verwachting op meerdere locaties in het plangebied aanwezig zijn.

Uit bronnen is bekend dat de Rugstreeppad is waargenomen in het plangebied. Op basis van de aanwezige biotopen en de huidige verspreidingsgegevens wordt de aanwezigheid van de soort op de onderzochte terreinen in het plangebied uitgesloten.

3.6. Reptielen

Er zijn geen waarnemingen gedaan van (sporen van) reptielen. De enige reptielsoort die mogelijk aanwezig is, is de Ringslang. Ondanks gericht zoeken naar (sporen van) de soort op geschikte locaties is de soort niet waargenomen en deze wordt daarom ook niet verwacht in het plangebied.

3.7. Vissen

Er is één beschermde vissoort aangetroffen in het plangebied. Deze is waargenomen in een watergang aan de oostrand van het Wilhelminapark. De soort wordt in meerdere watergangen in het plangebied verwacht.

Soort	Beschermingsstatus (Ff-wet)	Locaties (#)
Kleine modderkruiper	tabel 2	1

De Bittervoorn is ondanks intensief onderzoek niet aangetroffen. Er is, door de aanwezigheid van Zwanenmossels, wel geschikt biotoop aanwezig voor de soort in het plangebied.

Uit bronnen is bekend dat Meerval en Kroeskarper voorkomen in het Wilhelminapark. Deze soorten zijn tijdens de veldbezoeken niet waargenomen. Indien de soorten aanwezig zijn, zullen het uitgezette exemplaren voor vissport betreffen.

Kleine modderkruiper

3.8. Overige soorten

Er zijn drie overige soorten waargenomen die het vermelden waard zijn. Dit betreffen twee insectensoorten van de Rode-Lijst en één indicatiesoort.

Soort	Beschermingsstatus (Ff-wet)	Rode-Lijst	Locaties (#)
Veenmol	-	kwetsbaar	1
Vroege glazenmaker	-	kwetsbaar	4
Zwanenmossel	-	-	1

4. TOT SLOT

In onderstaande tabel is per soortgroep het aantal aangetroffen beschermde en Rode-Lijst soorten aangegeven.

Soortgroep	Beschermde en Rode-Lijst soorten (#)	
vaatplanten	Ff-wet tabel 2	2
	Ff-wet tabel 1	6
	Rode-Lijst	2
vleermuizen	Ff-wet tabel 3	5
jaarrond beschermde nesten	Ff-wet categorie 1 t/m 4	2 (3)
	Ff-wet categorie 5	4
amfibieën	Ff-wet tabel 1	5
reptielen	-	-
vissen	Ff-wet tabel 2	1
overige soorten	Rode-Lijst	2

De beschermde en Rode-Lijst soorten zijn met name aanwezig in het Wilhelminapark en het Elzenburgerbos. Daarnaast komen in Sion, in vergelijking met de andere deelgebieden, relatief veel amfibiesoorten voor. Jaarrond beschermde nesten en verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn met name aanwezig in de bebouwing aan de randen van het plangebied (Sion en 't Haantje).

Tijdens de veldbezoeken is vastgesteld dat de velden met Rietorchis relatief vroeg in het jaar zijn gemaaid. Er wordt aanbevolen om deze locaties pas na de bloei en zaadzetting van Rietorchis te maaien (eind augustus).

De aanwezigheid van Rugstreeppad op de onderzochte terreinen is op dit moment uitgesloten. Echter, bij herontwikkeling ontstaat een geschikt biotoop voor de soort (vergraafbaar zand en ondiepe plassen), waardoor de soort zich kan vestigen in het plangebied.

BRONNEN

SPECIFIEKE BRONNEN ONDERHAVIG PROJECT

Aqua-Terra Nova, 2010. *Eco-effectscan Wilhelminapark te Rijswijk*. Aqua-Terra Nova, Naaldwijk.

INTERNET

- Het Natuurloket (www.natuurloket.nl)
- Ravon (www.ravon.nl)